

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет архітектури, будівництва та дизайну
 Кафедра основ архітектури, дизайну та містобудування

УЗГОДЖЕНО

В.о.декана

 В. Карпов
 «22» 12 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 А. Полухін
 «23» 12 2020 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Композиція»

Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 191 «Архітектура та містобудування»

Освітньо-професійна програма: «Дизайн архітектурного середовища»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	90/3.0	–	30	–	60	–	–	Диф. залік 1 с.

Індекс: НБ - 5 -191 /20 – 1.10

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 2 із 9	

Робочу програму навчальної дисципліни «Композиція» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану № НБ -5-191/20 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування», освітньо-професійна програма «Дизайн архітектурного середовища» та відповідних нормативних документів.

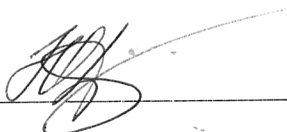
Робочу програму розробив:
старший викладач кафедри

Н. Бжезовська

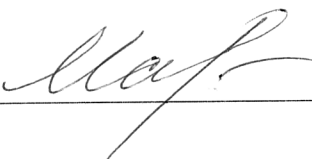
Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри основ архітектури, дизайну та містобудування протокол № 15 від «03» 12 2020 р.

Завідувач кафедри О.Трошкіна

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітньо-професійна програма «Дизайн архітектурного середовища» – кафедри архітектури, протокол № 13 від «18» 12 2020 р.

Завідувач кафедри Ю.Дорошенко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету архітектури, будівництва та дизайну протокол № 6 від «18» 12 2020 р.

/ Голова НМРР А.Белятинський

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник 2

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	4
2. Зміст навчальної дисципліни	6
2.1. Структура навчальної дисципліни (Тематичний план).....	6
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	7
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	7
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	8

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 4 із 9	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Композиції» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз. від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати.

Дана навчальна дисципліна є нормативною базовою дисципліною та теоретичною і практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі архітектури та містобудування.

Метою вивчення дисципліни є формування у студента творчого підходу до процесу архітектурного проектування на основі засвоєння та вивчення основних понять, законів і методів створення архітектурної композиції.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- надати студентам першого курсу знання основних понять архітектурної композиції;
- допомогти студентам активізувати свій творчий потенціал;
- сформувати навички практичної роботи з декоративно-графічним зображенням площинної композиції;
- ознайомити студентів з етапами процесу макетування для створення об'ємної композиції;
- сформувати творчий підхід до архітектурно-планувального процесу;

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **компетентності**:

- основні теоретичні засади формування площинної, фронтальної, об'ємної та глибинно-просторової композицій;
- методи побудови архітектурної композиції;
- основи кольорознавства та прийоми використання кольору в архітектурі;
- послідовність і методика творчої праці для вирішення конкретного архітектурного завдання;
- методи застосування теоретичних основ об'ємної та глибинно-просторової композиції у проектній практиці;
- виконати грамотне компоновання елементів на площині, в об'ємі та у просторі;
- використовувати різні техніки та матеріали в процесі макетування;
- вирішувати творчі архітектурно-проектні завдання;
- на основі набутих знань з теорії основ композиції передавати художніми засобами архітектурно-художні ідеї;
- використовувати набуті знання з дисципліни «Композиція» у процес архітектурного проектування.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Композиція» взаємопов'язана з такими дисциплінами «Рисунок, живопис та скульптура «Архітектурне проектування», «Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування», «Нарисна геометрія» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Історія архітектури», «Матеріалознавство» «Інформатика та основи комп'ютерного моделювання», «Типологія будівель та споруд».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме: навчального модуля №1 «Площинна, фронтальна, об'ємна та глибинно-просторова композиції»

Навчальний модуль «Площинна, фронтальна, об'ємна та глибинно-просторова композиції» є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 5 із 9	

дисципліни, засвоєння якого передбачає проведення підсумкової контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1 «Площинна, фронтальна, об'ємна та глибинно-просторова композиції»

Тема 1. Поняття про композицію та її види. Площинна композиція.

Закони, правила та прийоми композиції. Поняття про площинну композицію та її характерні ознаки. Використання площинної композиції в архітектурі.

Тема 2. Форма – основа створення художнього образу в композиції.

Встановлення пропорційних співвідношень форми. Величина форми, її положення в просторі. Способи поєднання форм у групи. Контраст і нюанс форми. Симетрія та асиметрія.

Тема 3. Метричний і ритмічний порядок організації композиції.

Ритмо-метричні закономірності в архітектурі та містобудуванні. Ритмічний та метричний ряд. Види ритму, метру.

Тема 4. Принципи побудови статичної та динамічної композиції.

Рациональні та іраціональні пропорції. Засоби та методи пропорціонування. Пропорції золотого перетину. Використання пропорціонування в архітектурі.

Тема 5. Фронтальна композиція. Просторове розташування форм.

Залежність поділу композиції на види від сприйняття їх глядачем. Поняття про фронтальну композицію. Принципи побудови фронтальної композиції. Роль композиційних засобів у побудові виразної фронтальної композиції. Виділення центру композиції. Роль супідрядності композиційного центру з іншими елементами у досягненні цілісності та єдності композиції.

Тема 6. Симетрія та асиметрія у фронтальній композиції. Засоби формування характеру композиції.

Умови фронтальності форми. Співвідношення висоти до ширини поверхні. Залежність симетрії від форми силуету. Характер головних ділень. Розташування елементів за глибиною. Вплив властивостей елементів форм. Особливості розташування елементів та центру композиції. Дисиметрія як різновид симетрії. Цілісність дисиметричних форм.

Тема 7. Методи побудови фронтальної форми.

Вплив форми, яка розділяє основну форму та характер композиційної поверхні. Характер композиційної поверхні. Методи побудови фронтальної поверхні. Супідрядність ділення поверхні за різними ознаками. Застосування засобів вираження ділення поверхні. Характер ділення поверхні.

Тема 8. Поняття про об'ємну композицію та особливості її сприйняття. Об'ємна композиція та просторове середовище.

Поняття про об'ємну композицію. Композиційний центр об'ємної композиції. Особливості сприйняття об'ємної композиції глядачем. Ознаки видів об'ємної композиції. Об'ємна композиція з відносно замкненим об'ємом. Об'ємна композиція, що являє собою поєднання об'ємів. Об'ємна композиція, яка являє собою поєднання кількох окремих об'ємів.

Тема 9. Умовні об'ємності форми.

Залежність об'ємної форми від співвідношення вимірів у системі координат. Залежність об'ємної форми від вигляду поверхні форми. Залежність об'ємної форми від застосування кольору та фактури, характеру поділу її поверхні та маси.

Залежність об'ємної форм від форм, які оточують головний об'єм.

Тема 10. Методи побудови об'ємності форми.

Забезпечення єдності композиції, масштабності, напруги та динаміки об'ємної форми. Об'ємна композиція, яка має відносно замкнений об'єм. Об'ємна композиція, яка побудована з кількох об'єднаних об'ємів. Об'ємна композиція, яка складається з кількох окремо розташованих об'ємів. Поділ поверхні об'ємної форми та маси.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 6 із 9	

Тема 11. Поняття про глибинно-просторову композицію та її характерні ознаки.

Поняття про глибинно-просторову композицію. Види композиційних центрів. Включення до глибинно-просторової фронтальної та об'ємної композицій. Принципи розгортання глибинно-просторової композиції на основі модуля. Модульні системи. Використання модульних систем в архітектурній практиці.

Тема 12. Умови глибинності простору.

Протяжність форм за основною системою координат. Глибинність простору залежно від величини форм. Збереження цілісності простору. Поділ простору.

Тема 13. Методи побудови глибинності простору.

Взаємна підпорядкованість окремих частин простору. Рельєфне ділення простору в глибину.

Тема 14. Ознаки видів глибинно-просторової композиції.

Обмеженість простору за трьома координатами. Необмежені архітектурні простори. Обмеження простору у трьох координатах. Кількість основних просторових форм.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)		
		Усього	Практичні.. заняття	СРС
1	2	3	5	6
Модуль №1 «Площинна, фронтальна, об'ємна та глибинно-просторова композиції»				
1	Поняття про композицію та її види	1 семестр		
		6	2	4
2	Форма – основа створення художнього образу в композиції	6	2	4
3	Метричний і ритмічний порядок організації композиції	6	2	4
4	Принципи побудови статичної та динамічної композиції	6	2	4
5	Фронтальна композиція. Просторове розташування форм	6	2	4
6	Симетрія та асиметрія у фронтальній композиції. Засоби формування характеру композиції	6	2	4
7	Методи побудови фронтальної форми	6	2	4
8	Поняття про об'ємну композицію та особливості її сприйняття. Об'ємна композиція та просторове середовище	6	2	4
9	Умовні об'ємності форми	6	2	4
10	Методи побудови об'ємності форми	6	2	4
11	Поняття про глибинно-просторову композицію та її характерні ознаки	6	2	4
12	Умови глибинності простору	6	2	4
13	Методи побудови глибинності простору	6	2	4
14	Ознаки видів глибинно-просторової композиції	6	2	4
15	Підсумкова контрольна робота	6	2	4
Усього за модулем №1		90	30	60
Усього за навчальною дисципліною		90	30	60

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 7 із 9	

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- консультаційний метод;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні практичних занять, демонстрацій, роботі з методичними фондами.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Обідняк М.М. Архітектурна композиція: навч. посібник/М.М. Обідняк, О.Б. Білінська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 152 с

3.2.2. Боднар О. Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві : [монографія] /О. Я. Боднар. – Львів: Українські технології, 2005. – 198 с.

3.2.3. Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції: Навч. посібник. – К.: КНУБА. 2000. – 372 с.

3.2.4. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення: [навч.-метод. посіб.] / Т. В. Костенко. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 256 с.

3.2.5. Основні поняття архітектурної композиції / Укл. О.І. Ремишило-Рибчинська, І.А. Дида, Х.С. Бойко. - Львів: Вид-во Нац. ун-ту —Львівська політехніка, 2001.

3.2.6. Объемно-пространственная композиция: учеб. для вузов / [А. В. Степанов, В. И. Мальгин, Г. И. Иванова и др.]. – М. : «Архитектура-С», 2007. – 256 с.

3.2.7. Стасюк Н. Г. Основы архитектурной композиции : [учеб. пособ.] / Н. Г. Стасюк, Т. Ю. Киселева, И. Г. Орлова. – [2-е изд.]. – М. : Архитектура-С, 2004. – 96 с.

3.2.8. Степанов А.В., Ламцов И.В. Объемно-пространственная композиция в архитектуре: [учеб. пособ.] /А.В.Степанов, М.А.Туркис – М. : Архитектура-С, 2012. – 192 с.

3.2.9. Яковлев М. І. Композиція +геометрія / Микола Іванович Яковлев. – К. : Каравела, 2007. – 240 с.

Допоміжна література:

3.2.10. Стасюк Н.Г. Основы архитектурной композиции: учебное пособие / Стасюк Н.Г., Киселева Т.Ю., Орлова И.Г. – М.:Архитектура- С, 2004. – 96 с.

3.2.12. Болотов Г.І. Композиція: практикум для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» / Болотов Г.І., Бжезовська Н.В. – К.: НАУ, 2019. – 60 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. Архів зразків кафебри ОАДМ ФАБД НАУ <https://oad4991.wixsite.com/oadnau>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 8 із 9	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно 4.1

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
Модуль № 1	
1 семестр	
Виконання завдань на практичних заняттях	56 x 14=70
Виконання та захист індивідуального завдання	10
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше 48 балів</i>	
Виконання модульної контрольної роботи	20
Усього за модулем 1	100
Усього за 1 семестр	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку .

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS .

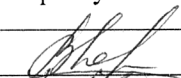
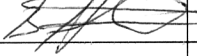
4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 9 із 9	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	03.02	23.12.20	Федоренко К. А.		
2.	10.01.06	27.01.21	Кецадзе В. О.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				